

Zato naj mi bo dovoljeno obremeniti to prošnjo z nekaterimi predlogi tovarišem, ki so jim te stvari znane. Nekaj dragocenega časa bi bilo potrebno vložiti v neko delo, brez katerega ne shajamo več: treba je podati razpredelnico starih in zastarelih humanizmov. Prosili bi za natančno opredelitev vseh znamenitih avtorjev, o katerih — naivno — govorimo vsak dan. Primer (oprostite, prav gotovo napačen): n. pr. Sofokles — antični humanist, Michelangelo — renesančni humanist, Dante — v peklu, univerzalni humanist, v vicah, parcialni humanist, v nebesih, lokalni humanist, in tako naprej do današnjih dni. To bi tudi zelo poenostavilo pouk v šolah. Razpredelnica naj bi imela rubrike za osebo, čas, kraj in karakteristiko. Temu delu bi bilo seveda treba priključiti pregled definicij posameznih humanizmov, ki se jih da — kakor vidim — podati res jedrnato in ne preobširno.

In naposled: ali bi ne bilo misliti na bilten o humanizmu? Morda po sistemu borznih cen?

Primer: leta 1954 je vladal pri nas sentimentalni humanizem, ki se normalno rodi iz dogmatičnega birokratizma in unitaristične oblasti. Leta 1961 pa ga je brez sentimentalnosti pregnal nesentimentalni humanizem, ki se je pogumno porodil iz spremenjene zgodovinske situacije.

Zelo ugodno bi bilo objaviti v biltenu tudi čas rojstva, naraščanje, vrh, upadanje in konec nekega humanizma in zametek naslednjega. Sicer nastajajo res hude težave v sporazumevanju. Naj se namreč že jutri zmagovito pojavi n. pr. histerični humanizem — in zavije vrat nesentimentalnemu — mi, bralci in pisci, pa bomo — neobveščeni — tavalji še naprej v temi nesentimentalnega humanizma.

Zato — pri tehtnosti tega problema ni odveč ponavljati prošnjo: dajte nam učni priročnik z razlago vseh teh nepreglednih vrst tako sprtih humanizmov, ena; dajte nam razpredelnico s karakteristikami vseh znanih avtorjev, dve; dajte nam bilten o vladajočih in nastopajočih humanizmih, tri.

Nehumano bi bilo, tovariši, pustiti v mraku nevednosti svoje sodržavljane, skopo tiščati vso modrost časa zase, ne privoščiti svojim kolegom, da se tudi oni razgledajo.

V upanju, da moja prošnja ne bo naletela na gluho uho, ostajam z odličnim spoštovanjem

Vitomil Zupan.

OBVESTILO

Ob zaključku redakcije smo dobili Dušana Pirjevca *Odgovor Dobrici Cosiću*. Objavili ga bomo v prihodnji številki *Naše sodobnosti*.

Uredništvo